

Torah from Around the World

Misschien is de vraag naar het geloof in God niet zo belangrijk voor mij. Wat voor mij wel heel belangrijk is, is het verhaal dat wordt verteld en dat is verteld door meer dan honderd generaties Joden, duizenden jaren lang, en de macht die dat verhaal heeft in mijn leven en in dat van mijn familie.

Jonathan Safran Foer

Sjabbat 25 juni 2022/ 26 Siewan 5782, Sjelach Lecha, Bemidbar /Numeri 13:1 - 15:41

Tanach blz. 292 - 300

Haftara: Kohèlèt 4:4 - 5:7

Tanach blz. 1585 - 1586

Vertaler: Eddy Robles

Commentaar: **Rabbin Steven Kushner** is emeritus rabbijn van Temple Ner Tamid in Bloomfield, New Jersey.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/spiritual-authenticity>

Spirituele authenticiteit

Ik denk dat het eerlijk is om te zeggen dat zowat iedereen weet dat de Jisraëlieten waren veroordeeld om veertig jaar in de woestijn te zwerven, een Bijbelse generatie lang. Met uitzondering van Jehosjoea en Caleb, zouden allen die getuige waren geweest van de verlossing bij de zee, sterven zonder ooit een voet in het Beloofde Land te zetten. Wat de oorzaak was van hun levenslange straf van onophoudelijk rondzwerven, is echter minder bekend. De sidra van deze week - Sjelach Lecha - vertelt dat verhaal.

De setting is duidelijk: Het volk Jisraël staat op het punt het land binnen te gaan waarvan zij en hun voorouders hebben gesproken en gedroomd. Het moment is zwanger van opwinding en schroom. Mosjé heeft op aanwijzing van God een team van verkenners eropuit gestuurd, één verkenners voor elk van de twaalf stammen. En nu, na veertig dagen het land te hebben verkend, komen ze terug met granaatappels en vijgen, met een tros druiven zo groot dat er twee mannen nodig zijn om het te dragen. Ze vertellen over een land van buitengewone wonderen, van een overvloed aan wonderbaarlijke natuurlijke hulpbronnen, een land dat werkelijk "vloeit van melk en honing" (zie Bemidbar/Numeri 13:27, 14:8). Maar ze vertellen ook over vestingsteden en over de bewoners van het land, een volk wiens fysieke omvang intimiderend en ontmoedigend is. De mensen reageren met kreten van angst. Ze willen terug naar Egypte. Mosjé en Aharon zijn (opnieuw) buiten zichzelf. Alleen Jehosjoea en Caleb, twee van de twaalf verkenners, willen doorgaan met hun heilige reis. Hiervoor zullen ze de beloning verdienen om uiteindelijk de Jordaan over te steken. Wat alle anderen betreft, zij zullen het land niet binnengaan en ook niet terugkeren naar Egypte. Ze zullen doelloos rondzwerven in de woestijn van Sinaï tot ze sterven.

De vraag is waarom? Wat was hun zonde? Wat was er zo erg dat een heel volk verboden werd ooit hun bestemming te bereiken? En misschien nog meer ter zake, welke les probeert de Tora óns te leren?

Het voor de hand liggende antwoord is dat de mensen het geloof in God hadden verloren. Na alles wat God voor hen had gedaan, na alle mirakelen en wonderen, gaf de veronderstelling dat ze ten prooi zouden vallen aan dit volgende obstakel aan dat ze niets hadden geleerd. Sommigen zullen de andere tien verkenners de schuld geven van hun negatieve en pessimistische, misschien oneerlijke verslag van het Land, en natuurlijk van de bereidheid van de mensen om hen te geloven en niet Jehosjoea en Caleb. Maar in dit verhaal, met name in het verslag dat de verkenners over hun waarnemingen gaven, ligt een andere mogelijkheid.

***'Het land dat we op onze verkenningsstocht doorkruist hebben,' zeiden ze, 'verslindt zijn inwoners, en alle mensen die we er gezien hebben waren uitzonderlijk lang. (...) Vergeleken bij dat volk van reuzen voelden wij ons maar nietige sprinkhanen, en veel meer zullen we in hun ogen ook niet geweest zijn.'* (Bemidbar 13:32-33)**

Op deze passage reageert de Kotzker Rebbe (Menachem Mendel Morgenstern van Kotzk):

"Dit was een van de zonden van de verkenners, '... we voelden ons maar nietige sprinkhanen...' Hoewel dit mogelijk is te begrijpen, maar '... veel meer zullen we in hun ogen ook niet geweest zijn...'? Wat moet dat? Wat kan het jou schelen hoe je eruitziet in de ogen van anderen?' (Itturei Torah, deel 5, p. 83)

Met andere woorden, hun zonde was niet alleen dat ze hun geloof verloren hadden of dat de verkenners een verkeerde voorstelling hadden gegeven van wat ze hadden gezien. Inderdaad, in een ander commentaar op hetzelfde vers, is de Kotzker Rebbe duidelijk dat de verkenners in hun rapport "de waarheid hadden gesproken" (Amud Ha-Emet, s.v. Shelach Lecha). Hun falen was niet eens dat ze een laag zelfbeeld hadden, dat ze zichzelf als sprinkhanen zagen. Hiervoor konden ze vergeven worden. Het was eerder hun zorg over hoe anderen hen zagen dat hen aan te rekenen was.

In een tekst die vaak wordt toegeschreven aan dezelfde Chassidische commentator, Menachem Mendel van Kotzk, wordt dit perspectief van een gevoelvolle integriteit duidelijker uiteengezet: "Als ik, ik ben, omdat ik ik ben, en jij, jij bent, omdat jij jij bent, dan ben ik ik en jij bent jij. Maar als ik ik ben omdat jij jij bent en jij bent jij omdat ik ik ben, dan ben ik niet ik en jij bent niet jij." (Martin Buber, Chassidische vertellingen). Voor de Kotzker Rebbe was de essentie van iemands missie in het leven trouw zijn aan zichzelf. Spirituele authenticiteit. Het falen van die generatie die aan Egypte ontsnapte, was dat ze niet in staat waren tot zelfreflectie.

We zijn niet heel anders.

Hoe vaak zien we onszelf door de ogen van anderen. Hoe gemakkelijk is het voor ons om onszelf te definiëren in relatie tot de ander. We zijn benieuwd wat hij/zij zal denken. We maken ons zorgen over hoe we eruitzien, alsof ons uiterlijk in de ogen van iemand anders het enige is dat telt. Maar het is niets meer dan een andere vorm van slavernij, deze bezorgdheid die niet gaat over wie we zijn, maar over hoe we denken dat we worden waargenomen.

Misschien was het feit dat de Jisraëlieten het land niet mochten binnenkomen, niet zozeer een straf, maar meer een "Je bent er nog niet klaar voor" om het voorrecht te verdienen om in die heilige ruimte te wonen? Misschien, als we het perspectief van de Kotzker Rebbe omarmen, is het recht om de wildernis te verlaten en het land binnen te gaan alleen voorbehouden aan degenen die de ketenen van de slavernij hebben afgeworpen, vooral de banden die we onszelf opleggen? Misschien was het geloof dat onze voorouders nodig hadden het vermogen om in zichzelf te geloven? Misschien is dit wat het werkelijk betekent om vrij te zijn?

De naam van de sidra van deze week wordt vaak eenvoudig weergegeven als Shelach. Het is het werkwoord "zenden". In feite is de volledige naam van de sidra echter Shelach Lecha. Het tweede woord, Lecha, hoewel zelden vertaald, is, geloof ik, leerzaam. Letterlijk betekent de uitdrukking "zenden naar jezelf" of "zenden voor jezelf." Ik interpreteer de zin als volgt: Ongeacht de taak, ongeacht de uitdaging, het succes van mijn missie hangt volledig af van hoe ik mezelf zie als een integraal onderdeel van de vervulling ervan. Als mijn zorg is gericht op hoe ik eruit zal zien, als mijn focus ligt op wie ik al dan niet zal behagen, dan handel ik zonder integriteit. En vergeet ook dit niet: de openingswoorden van deze sidra - Shelach Lecha - worden in het enkelvoud uitgesproken. Het spreekt tot jou.